

ФАРГОНА: Фаргона азот ўғитлари заводининг иккинчи навбати қури-
лишида нун сайни ишлар аёни озиб, цехларда жиҳозлар ўрнатилмоқда.
СУРАТДА: энг яхши пайвандчилардан бири Владимир Шувалов мон-
таж қилмоқда. Э. Бойи фотоси. (ЎЗТАП)

ИРОДА КУЧИ

Ишчилар дастгоҳларда пахта те-
радири «ХВС-12» машиналарида
фондалинладиган чўткалари таи-
ерлашмоқда. Радио нарнайидан
ёқимли кўшиқ янграмоқда.
Бу бригада ўзбек, рус, қозоқ ва
татар миллати вакилларида таш-
кил топган. Улар дўст ва аҳиллик-
да иккидун меҳнат қилишяпти.
Бригада ишчиларининг ёшчилиги хо-
тин-қизлар. Улар элчилик билан
планка тебикларига калрон толала-
рини жойлаб боғлашяпти. Таёёр
чўткалар тахлами тобора кўпаймоқ-
да. Бригадир А. А. Сидорова иш-
чиларга толали улашда ёрдам бе-
риб, ишнинг сифатини кузатиб
юрбди.
Ишчилар комитетининг раиси Жа-
молдин Каримов бизни Сало-
мат Салоҳидинова билан таниш-
тирди. Бу аёл 40 ёшларда, ўрта
бўйлик, истароси иссиқ. Аммо, кўз-
лари омиқ эди. У кўрасада соғ
кишиллар каби қўл-қўлига тегмай
ишлаётди. Саломат ола ҳозир кўн
30 ўринга 40.45 тадан чўтка теиер-
лаб, кулик нормасини бир ярим
бараварга етказиб бажармоқда.
Чўтка тайёрлаш девлат буюртмаси-
ни ўз вақтида ва сифатли бажариш
га катта улуш қўшаётганидан бекад
мамнуллиги унинг чеҳрасидан сези-
либ турибди.
Саломат опани фабрика иши ва
хизматчилари ҳурмат қилишди. У
ўзининг ишда жонқурлиги ва чин
инсоний фазилатлари билан кол-
лектив ўртасида оёру қозонган.
Саломат опанинг ҳаёт йўлига на-
зар ташласак, ундаги идрок, меҳ-
натга муҳаббат, кунт ва ирроднинг
найдор мустаҳкамлигига ишонч
ҳосил қиламиз.
Ж. Каримов кишилар ишлаётган
иккинчи хонага ўтиб кетди. Сало-
мат ола ёнида қолди. Унинг иш-
лаши кишини хайратга солади.
Саломат опанинг туғинчи эди.
У Дурмон қишлоғида туғилди. Аф-
суски, ота-онанинг қуваончлари узоқ-
қа чўзилмади. Саломат тўрт ёши-
да тиф билан оғриб, касалдан сунг
унинг қоп-қора чарос кўзалари кўр-
май қолди.
1941 йилда ота-онаси уни Тош-
кентдаги Охунбоева номи кўр
болалар мактабига жойлаштириб,
кейин тез-тез хабар олиб туришди.
— Саломат мактабда ёлғиз эмас
эди,— деб ҳикоя қилади ўша йил-
ларни эслаб, Ўзбекистон кўрлар
жамиятига қарашли босмахона иш-

Тошкент заргарлик фабрикаси Атишер Навоийнинг 525 йил-
лик юбилейига атаб ёдгорлик кўрак ни-
шонлари чиқармоқда.
СУРАТДА: расом-
лардан А. Трубочкин
(чапдан) ва Е. Хрне-
гов ишонч намунаси-
ни тайёрлашмоқда.
Т. Каримов фотоси.

ТОШКЕНТ
ОҚШОМИ 2-БЕТ

3 ИЮНЬ, 1968 Й.

МОНТАЖЧИ

Монтажчи... бу сўзни
эшитар экансиз, кўз олдидан
ғизда беҳтёр, кўркам би-
нолар, фарзандларимиз таҳ-
сил олаётган мактаблар, бо-
лалар боғчалари, клублар,
магазинлар гавдаланади.
Унга нисбатан ҳурматингиз
ошади.
Бир ўйлаб кўринг-а! Бир
бино битиб, ишга тушгунга
қадар қанчадан қанча мута-
хассислар тер тўкиб меҳнат
қилишди. Бетончилар пой-
девор ола, арматурачилар
шу пойдеворни мустаҳкам-

лаш учун темир «сўнгал-
лар тайёрлашди. Ғишт те-
рувчилар, дурадгорлар, мон-
тажчилар, сувоқчилар... Нав-
бати билан ўрин алмашиб,
сиз билан биз ўтирган би-
ноларни бунёд эттишди...
Маъруф ака ҳам монтаж-
чи. Бу касбда ишлаб боп-
лаганига салкам ўн беш
йилча вақт ўтди. У ёш-
лигиданоқ бинокорлик кас-
бинин, айниқса — монтаж-
чиликни жуда севаб эди.
Ўрта мактабни битиргандан
сўнг, монтажчилик касби

бўйича шоғирд бўлиб ишга
кирди. Бироқ, армия ёшида
булганлиги сабабли ҳарбий
хизматга кетди.
Бахтин қарингиз, армия-
да ҳам Маъруфжон қури-
лиш қисмига тушиб қолди.
У армия сафида аълочи
бўлиб билан бирга, ўз усти-
да ҳам иш олиб борди. На-
тижада, монтажчилик кас-
бинини мустақил эгаллаб ол-
ди.
У 1954 йилда «Главташ-
кентстройга» қарашли 153-
трестнинг 2-қурилиш боп-

Турли касб эгалари

қармасига монтажчи бў-
либ ишга кирди. Шундан
буён у ерда ҳорам-толмай
меҳнат қилиб келаяпти. Маъ-
руф ака ўзи қурилишда
қатнашган биноларни санаб
саногига ета олмайдди.
— Бу йил,— дейди у,—
ўтган йилнинг шу даврида-
гига нисбатан кўп бино-
лар қурилишида қатнашиб-
ман ўтган йили май охи-
рининг охиригача 4 та бино
қурилишида қатнашган
эдим. Бу йил Чилонзорнинг
19-кварталидаги 51—52-би-
ноларни битказиб, фойдала-
нишга топширдик. 14-қвар-
талнинг 1, 2-бинолари қу-
рилишида монтаж ишлари-
ни тугатладик. Ҳозир, 17-

кварталда қад кўтараятган
52, 53-биноларда монтаж
тамом бўлди. 52-уйинини
эса, эрта-индин тугатлай-
миз.
Маъруф ака Эргашев ҳа-
қида бошқарма монтажчи
бригадасининг бошлиғи
Аватолий Нагорний ҳам
тўққинчи йилда.
Бригададаги Пуладшой
Бекшоенов, Муҳаммад Тавак-
калов, Шукуржон Туймаев,
Ғайратжон Раҳимовлардек
ҳамкасблари ҳам Маъруф
ака Эргашевдан қолшимли-
ти. Қўндалик ва ойлик иш
планларини 100-120 про-
центга етказиб бажаришяп-
ти.
Т. МИРЗАРАҲМАТОВ.

Ф АБРИКАМИЗ юбилей йи-
лининг сентябрь ойи-
дан бошлаб беш кунлик
иш ҳафтасига ўтиб ишла-
япти. Шундан бери ўтган
саккиз ой ичда меҳнат мада-
натининг юксалтириш ва меҳ-
натчиларнинг кундузи ва
кечки сменадан кейин маданий
дам олишларининг яхшилаш со-
ҳасида анчагина ишлар қилин-
ди.
Корхонамиздаги Н. А. Залки-
на раҳбарлик қилаётган 2. Д.
Х. Хусанов раҳбарлик қилаёт-
ган 3-цехда ҳамда Нина Двор-
цова ва Вера Князевалар
бошлиқ бригадаларда меҳнат
шароити кўнглидагидек эмас
эди. Беш кунлик иш ҳафтасига
ўтгандан сўнг цех, участкалар
қайтадан тартибга келтирилди.
Машина, станоклар сифатли
ремонтдан чиқарилди, янги
асбоб-ускуналар сотиб олинди.
Ишлаб чиқаришга янги шаро-
итга мослаштирилган қатъий
график асосида тузилган иш
плани жорий этилди. Фабрика-
даги ошхона, кутубхона, ме-
дихина пунктлари намунали
хизмат қила бошладилар.
Бизда иш икки сменадан таш-
кил этилган. Биринчи смена
эртадан соат 7 дан 3—30 гача,
иккинчи сменадан эса соат 3—
35 дан кеч соат 12 гача ишлай-
ди. Сменалар орасидаги бўш
вақтларда коллектив ўртасида
лекция ва суҳбатлар ўтказилиб
турилади. Ишчилар «Кизил
бурчак» даги газета ва жур-
налларни мунтазам ўқиб бо-
радилар. Бундан ташқари па-
тия ташкилоти секретари М. С.
Салиев раҳбарлигида ташкил
этилган сийёсий ахборотчилар-

Беш кунлик иш ҳафтаси меҳ-
нат унумдорлигини ошириши-
га ва махсулот сифатининг ях-
шиланишига таъсир кўрсатди.
Бундан ташқари йилда кўп-
кириган ютуқларимиздан ма-
газинларига чиқарилди.

Беш кунлик самараси

Я Х Ш И
Х О Р Д И К

Фабрикамизда кун сайин
ажаз олаётган цехларга мусо-
бада Райхон Ҳамдамова бош-
лик 2 цех коллективни пешқа-
дамлик қилди. Сайёра Нишо-
нова, Нури Раҳимова, Салта-
нат Ҳамдамова ва Зеби Қари-
мова каби юзлаб қўли гул че-
варлар смена ва олдик норма-
ларини доим бир ярим икки ба-
робар адо этмоқдалар. Беш
кунлик иш ҳафтасига ўтгани-
миздан кейин юзга келган
имкониятлардан самарали фой-
далансак, келгусида янада
катта ютуқларни қўлга кирити-
шимиз мумкин.
Бироқ ишимизда анчагина
қийинчиликлар ҳам бор. Аниқ
вақтда бизда транспорт маса-
ласи жиддий муаммо бўлиб
турибди. Кечки сменадан иш-
чилар машиналарининг етиш-
маслиги сабабли қимматли
вақтларини бекорга ўтказмоқ-
далар. Транспорт масаласида
фабрикага ёрдам кўрсатишни
зиммаларига олган Тошкент
трамвай-троллейбус трес-
тининг раҳбарлари ўз ваъда-
ларини устидан чиқартирлар.
Агар бизда яна шу каби ма-
салалар ҳам муваффақиятли
хел бўлса, ишчиларимиз, ин-
женер-техник ходимларимиз
ш кунининг ҳар бир дақиқа-
сидан самарали фойдаланиш
лари учун янада яхши шараф-
латлигана бўлур эди.
Маъмура ҲАМДАМОВА,
3-тикуччилик фабрикаси иш-
чилар комитетининг раиси.

Череповец металлургия заводида ишга туша-
диган янги домна печи бир неча кундада олти
ярим минг тонна олий навли қўни тайёрлаб бе-
ради. Жаҳонда энг йирин бўлган бу домнанинг
фоидали саҳти 2700 кубометрлар.
У дастлабки қўнни шу йилнинг ўзнда ишлаб
чиқаради. Домнанинг конструкциясида махсулот
ни автоматик тарзда узатиш, бошқа жараёнлар-
ни механизациялаш кўзда тутилган.
СУРАТДА: домна печининг совутиш комплекси.
Ф. Прохоровнинг фотоси.
ТАСС фотокориндиси.

Самарқанднинг
2500 йиллигига

Ўзининг 2500 йил-
лик юбилейини ян-
дололашга тайёрла-
ётган кўнра Самарқанд
йил сайи ўзгариб,
обод бўлмоқда. Е.
Юдицкий олган су-
ратда Ўрта Осиёдаги энг
баланд меҳмонхона —
«Сўғдийна» бияоси
тасвирланган.

Бригада коллективни қура-
ётган бу бино мустаҳкам-
лиги жиҳатидан алоҳида аж-
ралиб туради. Ўзбекистон
Давлат зойихонаш институти
буюртмаси асосида бун-
ёд этилаётган тўрт ба-
ватли 58 квартиралли бу
бинони қуришдаги қилиб
қуриш ана шу тақриб-
дан беш бинокорларга топши-
рилди. Улар сифатга алоҳи-
да диққат-эътибор бериб,
бинони мундатдан тўрт ой
олдин қуриб битиришга сўз
беришган.
— Бинокорларимиз ваъда-

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»
БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«ТЕСКАРИ ИШ»

Киров районида ҳамомлар келгайиш ўрнига
торайиб боряпти. Энгелс кўчасидаги 8-ҳам-
мом хизматидан аҳоли мамнун эди. Чунки у
яни ишга тушган кезларда эркак ва аёллар
учун иккидан хона мавжуд эди. Энди эса
хоналар сони қисқартирилган.
Газетамизнинг шу йил 6 март сонида «Тес-
кари иш» сарлавҳаси остида босилган хабар-
да юқоридагилар ёзилган эди.
Газета таъкиди юзасидан коммунал кор-
хоналар бошқармасидан олинган жавобда кўр-
сатилганича, газета таъкиди тўғри деб эъти-
роф этилади. Шундан кейин эса 1959 йилда
ҳаммомнинг бир қисми санитария-эпидемия
станцияси ихтиёрига топширилган ва бу
ташкилот олдидан махсус бино қуриб ол-
гунча шу ҳаммомга турини қайт қилинган.
РЕДАКЦИЯДАН: «Тошкент оқшомини» га-
зета редакцияси бу жавоб газетчиликнинг ло-
яқитириганини маъзуда қилди. Ҳаммом сан-
ицидемия станциясига берилганидан ташқари
у ҳафтанинг иккинчи кунин яна бошқа мақ-
садлар билан бунёд қилинаётган туфайл
район аҳолиси навбат кутиб туришга мажбур
бўлмоқда. Коммунал корхоналар бошқармаси
раҳбарлари ана шу вазиятни ҳисобга олиб,
зарур чоралар кўраб, деган умиддамиз.

К Р А Н И Н Г кўнгиروي
зари билан қиришти-
ди. Унинг йўлат ҳару-
ми ҳақида оҳиста суз-
ди-да, қурилиш авжида
кейтаган бино талента
келиб муаллам туриб қолди.
Учинчи наватта шошиб кў-
тарилаган бригадир ғишт те-
рувчиларнинг ишлаётган
жойларига бирма-бир разм
солди-да, беҳтёр қўндин
пейошиси устига совзон қў-
либ крапичга қаради, сўнг
бармоғи билан ғиштин ту-
шун жойига яшора қилиб,
панжаларини силкиди...
— Жуда яхши, тушйра-
ринг,— деб крапичга буюр-
ди бригадир. Қран илмоғида-
ги ғишт учинчи қаватга қў-
йилди.
Қурувчилар етакчиси соат
сайин қад кўтарган деворлар
ёнига тартибли териб қўйил-
ган ғишларни, жадаллик
билан ишлаётган ғишт те-
рувчиларнинг ҳаракатини бир-
ма-бир кўздан кечириб чи-
ди. У бинонинг негидар бир
зум тиклиб қолди. Ғишт
барваста тавдасица ўнг то-
монга бурбб улкан бинолар-
га разм солади. Ҳа, бу бино-
ларни бунёд этишда у
етақчиллик қилаётган бригада
бинокорларининг ҳиссаси
ҳам катта бўлган. Тошкент
меҳмонхонаси, бирланган
нашриятнинг янги корпуси
каби бирик биноларни бунёд
этишда Тулқин Самиров
бошлиқ комплекс бригада
қурувчиларининг улуши
катта.

сўм иқтисод қилдилар. Ана
шундай ютуқлари учун бу-
илгор бригадара 153-қури-
лиш трестининг эсалик Қи-
зиқ байроғи берилди.
Бригада азаматлари беш-
йилликнинг учинчи йилини
аўр кўтариники руҳ билан
бошладилар. Улар беш йил-
лик планини тўрт йилда ба-
жаришга қурилиш материал-
ларидан омилкорлик билан
фойдаланган қолда ўнлаб
минг сўмлик қурилиш мате-
риалларини тежаш, беш йил-
ликнинг тўртинчи йилда 87
минг сўмлик давлат маблағи-

Бригада коллективни қура-
ётган бу бино мустаҳкам-
лиги жиҳатидан алоҳида аж-
ралиб туради. Ўзбекистон
Давлат зойихонаш институти
буюртмаси асосида бун-
ёд этилаётган тўрт ба-
ватли 58 квартиралли бу
бинони қуришдаги қилиб
қуриш ана шу тақриб-
дан беш бинокорларга топши-
рилди. Улар сифатга алоҳи-
да диққат-эътибор бериб,
бинони мундатдан тўрт ой
олдин қуриб битиришга сўз
беришган.
— Бинокорларимиз ваъда-

чиликни комсомол ёшлар.
Уста ғишт терувчи Ҳикмат
Ахмаджоновни кўпчилик
ёшлар устозимиз деб фахр
билан тилга олишди. Бу
машғул бинокор ҳар йили
ишн-уч шоғирдин моҳир
ғишт терувчи қилиб етиш-
тирмоқда. Саъди Бонқев ҳам
Ахмаджоновнинг шоғирда-
ридан бири. Унинг бригадара
ишга келганига кўп вақт
бўлгани йўқ. Ҳозир эса ик-
кинчи разрядлик ғишт те-
рувчи.
Бригадада Ҳикмат ака син-
гари ёшларга меҳрибон ус-

БАЙРОҚДОРЛАР

ин иқтисод қилиш меҳнат
унумдорлигини 11 процентга
ошириш, қурилаётган бино-
ларни фақат аъло баҳога
топшириш, бригададаги бар-
ча ёшларнинг малакасини
ошириш ва қўшимча хунар
эгаллашга эришишга аҳд
қилганлар.
Бригадир аҳтилом ана шу-
лар ҳолда ҳам уйлаётган-
дир. Бироқ, унинг ширин хаё-
ли узоққа чўзилмади...
— Яна сифатсиз ғишт-
ми?— сўради у.
— Ора-чора учрайпти,
ҳар ҳолда кўп эмас, акра-
тиб ташлаямиз,— деб жа-
воб қилди Ҳикмат Ахмад-
жонов.
— Ҳайронман, ана шундай
ғишглр аралашиб нети-
шига йўл қўйган завод сиф-
фат назоратчиларининг кўз-
лари наерда экан? Ахир,
сифатли ғишглр билан му-
стаҳкам бино қад кўтаришни
бир неча марта айтганимиз
ғишт пиширувчиларга. Ҳай-
ронияки, ҳозир ора-чора уч-
райпти. — Деги кўйиб-пишиб
бригадир.

тозлар ҳам талайгина. 12
индан бери қурилишда
жойбозлик кўрсатиб меҳнат
қилаётган Зоҳиджон Зоиров
ҳам кўпгина ёшларга ўз ху-
ларини пухта ўргатилди.
Унинг янги шоғирди Фая Во-
боева ҳозир тақрибала ғишт
терувчилардан қолшимайди.
Ғишт терувчи Ахромжон
Комилов, икки касб эгаси
Геннадий Чуханов каби ёш-
лар ўзларининг иккинчи иш-
лари билан барчага намуна
бўлдишлар. Коммунист
меҳнат эрбдорин деган ша-
рафли ном эгаси Ахромжон
Комилов ҳозир ғишт те-
риш, бетон қўйиш каби иш-
ларни пухта эгаллаб олган.
У смена нормасини доимо
икки ҳисса қилаб бажариш
билан бирга, қурилиш мате-
риалларини тежашда ишчи
сифатли адо этишда ўз тенг-
дошларига ўрнак бўляпти.
— Геннадий Чуханов ду-
радгорлик ишларини ҳам
пухта ўзлаштирди. Ҳозир у
дурадгорлар эвлюсига етак-
чилик қилипти. Бу тиниб-
тинимас йигит — доимо яко-

дий изланишда. Унинг кир-
тирган тақдир билан бино
пешайвонларига ополубоқа
қилишнинг янги усулини жорий
қилди. Бу усулни қўлланиш
туфайли ҳар бир қаватда 10
кубометрдан зиёд тахта иқ-
тисод қилинаётди. Шунинг-
дек, ополубоқа қилишга сарф-
лавадиган ишчи соатлари ҳам
бир мунча қисқарди. Унинг
яна бир иккинчи тақдирини
ремонтдан ўрнатилиш тақдир
қилди. Бу усулни қўллаш ҳу-
раи ишимизда жуда яхши қў-
лайликлар туғдирипти. —
дейди фахр билан бригадир.

Ахил коллективнинг ҳалол
меҳнати уларнинг моддий
даромадлари ҳам кун са-
йин ортинчига тикмон туғди-
ряпти. Бригада аъзолари-
нинг ўртача ойлиги 180 сўм
ини ташкил этади. Улар са-
марали меҳнат қилиш билан
бирга маъмули ҳордиқ ҳам
чиқарадилар. Коллектив бў-
либ кино-театрларга бориш,
сабхатларга чиқиш, қизқар-
ли мавзуларда суҳбатлар ўт-
казиш бригада аъзоларининг
одатига айланган.
Мана, улкан бинонинг
учинчи қаватида иш қизғин
давоқ этипти. Биринчи сме-
нада меҳнат қилаётган қўли
гуя қурувчиларнинг кўли
қўлига тегмайди. Бино соат
сайин кўкна буй чўзаётган
деқк туолади кишига. Учи-
чи қаватда ғишт терувчилар,
пастки қаватларда эса дурад-
горлар ишлашяпти. Ёшларни
ишмарий олган бригадир-
нинг ҳам тиними йўқ.
Ҳа, машаъл байроқдор
бригада қурувчилари ана
шундай меҳнатсевар иши-
лар.
М. РАҲМОНОВ,
Ш. ХОЛМИРЗАЕВ.

ВОСИФИЙ ВА УНИНГ „БАДЕУЛ ВАҚОЕЪ“ АСАРИ

Алишер Навоий ҳақида унинг тиркилик чоғида ва ундан кейинги даврларда яшган тарихий, хотиранома йўсинида ёзилган жуда кўп асарлар маълум. Улуғ шоир яшаб икки эътиборли замонда бери унга беш асар бағишлаган Навоий Яқин ва Урта Шарқ тарихчилари, таърихчилари ва адабиётшунос олимларининг асарларида юксак эътибор ва ихлос билан тилга олинган эди. Лекин бу манбалар орасида бир неча диққатга сазовор асарлар мавжудди, навоийшуносликда мислсиз қимматга эгадир. Шу муътабар манбаларнинг биринчиси ва Навоий ҳақида ёзилган илк асар машҳур тарихчи Мирхондиннинг ўғли Габсиддин ибн Хумоиддин Хондамирнинг (1481-1535) «Мақоримул ахлоқ» китоби бўлиб, у бошдан охиригача Навоийнинг ижодий, шахсий ҳислат ва фазилатларини, унинг ҳаётида олинган характерли воқеалар воқеатларида тасвирлашга бағишланган. Бунинг устига муаллиф бевосита Навоийнинг гап-мулоҳазаси ва тарбиясида воқеа ётгани, баён қилинган воқеалар мислсиз маънавий қимматига ҳам эгадир. Хондамирдан кейин Навоий ҳақида қалам сурган шахс Хиротлик шоир ва олим Восифийдир. Зайнуддин Махмуд Абдуллоҳ ўғли Восифий 1484 йилда Хиротда туғилди. Унинг отаси замонасининг олим ва фозил ки-

шиларидан бўлган. Зайнуддин Махмуд 1516 йилларида Восифий таҳсилдан билан яхшигина шоир ва муаммонани сифатида машҳур бўлди. Зайнуддин Махмуднинг отаси Алишер Навоийнинг яқин мулозимини асос қилиб Восифийнинг ижодий ва фозиллигини бўлиб Соҳибдоранинг яқин қариндошларидан эди. Еш Зайнуддин Махмуднинг шоирлик истеъдоди ва айниқса муаммонани фойдаланган қобилиятидан қаноат ҳосил қилган Соҳибдара уни Навоий хузурига олиб берди. Улуғ шоир Восифийнинг шеъринидаги елоҳияти, айниқса муаммонани ечишдаги истеъдодидан мамнун бўлиб, унинг шаънига маъқул сўзларни айтди. Бу воқеа тахминан 1500 йилларда бўлган эди. Шу тариқа, Восифий Навоий билан 16 йилларда қўришган эди. Аммо у Алишер Навоий билан қайта қўришмоқ шарафига муассар бўлолмади. Шоир вафот этди. Шундан кейинги йилларда (1512 йилгача) Восифий Соҳибдара туғайли Алишер Навоийнинг бир неча яқин ҳамсухбат ва мулозимлари билан ҳам танишди. Унинг ҳаёти ва шахсий фазилатларига хос белгилар, воқеа ва ҳодисаларнинг сичқоқлиги билан сурштириб, билдиб олишга ҳаракат этди. (Восифийнинг ўз хотираларида ривоят қилинган).

1507 йилда Хусайн Бойқаро вафотидан кейин Хуросонини Шайбонийхон эгаллади. 1512 йилда эса Эрон шоҳи Исмоил Сафарий Шайбонийхоннинг мулкисини бўлиб Исмиил Сафарий суний маъбадига фуқарони қатъий таъйиб қила бошлади. Ана шундан таъйиб уйраган Восифий ҳам 1512 йилда Хиротни ташлаб кетини мажбур бўлди. У Шон (Тошкент) улуғининг қоси Суғонқў-жонинг ўғли Музаффариддин Султон Муҳаммад (тарихда уни Келин Муҳаммадхон деб ҳам урилади) хузурига келди. Кўн йиллар мобайнида мажбур шайбоний хонларининг саройи ва тарихчи сифатида хизмат қилган Восифийнинг вафот этган вақти ҳозирча номаълум.

Келин Муҳаммад шайбоний хонлари орасида ўзининг юксак маданий савияси, адабиёт ва илм-фанга бўлган ихлосмандлиги билан ўзга хозирдорлар орасида ажралиб турарди. Шунинг учун ҳам қувиниға учраган Восифийга хомийлик қуратди. Унинг саройида тез-тез бўлиб турган адабий мажлисларнинг айримлари Улуғбек, Абдурахмон Жомий ва хуусан Алишер Навоий каби улуғ зоҳирлар ҳаёти ва ижоди борасидаги муаммолар, қизиқ воқеа ва ажиб ривоятларга бағишланган эди. Восифийнинг ривоятига қўра, шун-

дай мажлислардан наватбағис (1520 йил декабрь ойида) Алишер Навоийга бағишланган бўлиб, бу мажлисда келин Муҳаммадхон Восифийдан, улуғ шоир ҳақида қўраган, билган ва эшитганлардан билан мажлис ахлини таништириши илтимос этди. Бу мажлис фақат муқаддима бўлиб, Алишер Навоийга бағишланган, шундайгина адабий суҳбатлар Келин Муҳаммадхоннинг вафотига қадар (1532) жуда кўп бўлиб ўтказилган эди. Шу тариқа Восифий мажбур адабий суҳбат хотираларини жамлаб, 1533 йилда «Бадеул Вақоеъ» «Алоҳий воқеалар» асарини ёзиб тутатди. Восифий мажбур китобининг дастлабки 4 боби бугунча Алишер Навоийнинг шеърдаги истеъдоди, фозиллигини қамолоти, зукно ва ноҳик табиати, юксак инсонпарварлиги, ақл-заковот бонидида мислсиз қислатларнинг таъриф-тавсифига бағишланган. Аммо, қўлимиз болларда ҳам муаллиф қаламига олган воқеаларнинг ривояти давомида ўрни келганда Алишер Навоий шахсиятига хос бирон фазилатини тасвирлашга иштирақлиги, китобини ўқиб давомида Алишернинг қўлини хислатлари тасаввурда пойма-пойма жонли манзара яратиб боради. Қўйида ҳурматли газетхонларини ана шу ривоятларнинг айримлари билан таништириш илтиҳамиз.

УЛУҒ ШОИР ҲУЗУРИДА ИЛК БОР

Мавлоно Соҳибдара отамнинг яқин қариндоши эди. Бир кун отам билан Мавлононинг уйларида бордик. Улар хузурида бир қанча фозиллар ҳозир экан. Биз ҳам суҳбатга қўшилдик. Суҳбат асосида Мавлоно отамга юзланди:

— Эшитганимча, ўлгингиз яхшигина шоир ва муаммо фани бобинда тенгсиз эдингиз. Шундай дея Мавлоно қўйини бир муаммони ўқидилар. Мен қисқатгина тафанидан сўнг, муаммо маънуини баён этдим. Мавлоно рози қолдилар ва:

— Мен бу муаммонани кеча кечкурун битимин эдим. Хали ҳеч ким ундан воқиф эмасди. Бороқаллоҳ, ўлгининг билдирилганга тан бердим!— дея хурсандчилик изҳор қилдилар. Отам билан уйга қайтган, орадан ҳеч вақт ўтмай, Соҳибдара

хизматқорларидан бири эшитди, мисли қониб: — Мавлоно ўқидиларнинг йўқлигини айтсам, мен дарҳол мавлоно хузурига ошидим. Мавлоно сарломимга «али» олган. — Алишер ҳазратлари хузуридан қайтганда ҳикоя қилган эдим. Мир ҳазратлари сени кўрмоқ орасини билдирдилар. Мен ўзимда йўқ севиндим ва ҳақ жонга тушдим. Эртасига Мавлоно отақчилигида Мир ҳазратлари хузурига бордик. Биз қўзлари тушган замон, Мавлонодан: — Бу ўша донинг маънавий илтиҳами? — деб савол қилдилар. Мавлоно тасдиқ ишораси бердилар. Аҳли мажлисининг диққати бизга қара-тиди. Мир ҳазратлари бир муаммо ўқидилар. Мен бу

муаммонни аввал эшитганим, ҳамин билки билмасликни солаим. 6 туғрисини айтсам, микин деб бир оз ўйлаиб қолдим. Ростдунлик усту келди. Мир ҳазратларига бу муаммонинг маънуидан хабардорлигини сўзладим. Мир ҳазратлари андек товаскуҳдан сўнг «Али» мажлиста юзланди: — Дарҳол, йигитчининг жавобиди катта ҳикमत бор. У: ўқилдиш муаммо маънуидан ҳалол бардорман, ўзгасини тилга, маънуидини енига ҳозирман дебмоқчи. Бундай жавоб унинг муаммонанасилиқиди истеъдодиди салохиятининг шоҳиди. — Дедилар-да, шу кун бошқа муаммо ўқидилар. Менга жуда илқ муомила қилди. Соҳибдарага дедилар: — Бу ўшунининг истеъдодига тан бердим.

РИВОЯТ қилинганча, Султон Хусайн Бойқаро Муҳаммад Валибекни Хирот шаҳри доруғоси қилиб тайинлади. Муҳаммад Валибек эса ўз номидан шунинг иқтидоридан Хўжа Муҳаммад Ҳабобга ҳавола қилди. Хўжа Муҳаммад Ҳабоб эҳсон билан бебошлиқда донг таратди. Айниқса у кўркам йигит ва қилларини ўғирлаш билан Хирот аҳлининг жонига теги. Аммо фуқаро, Муҳаммад Валибекдан қўриқиб, бу тўғрида Султонга ара қилишга журъат қилолмади.

Ривоятга қўра, Султон Хусайн ўз жоусуларидан бирини Алишер хизматига навар сифатида тоибориб, унга Навоийнинг юриш-турушидан хабардор бўлиб, бор гапларини пайдар-пай етказиб туришни бузоргани. Навоий буни сездики-ю, лекин ўзини билки-билмасликка олди. Жоусе навар Алишер хузурига соғасалом билан келганда, Навоий ундан: — Нима ариб бор? — деб сўради. У шахс: Мир ҳазратлари, отам жаннатимдан отангизнинг наварига экан. Мен ҳам Сизнинг хизматингизда бўлай деган умид билан келдим. Мир ҳазратлари йигитга жаҳонга дедилар: — Эй муулмон фаранди, меннинг ҳованида тоғдан тунга қадар

СУЛТОН ХУСАЙН ВА АЛИШЕР

Мавлоно Муҳаммад Бадахший шундай ривоят қилди: Алишернинг «аширнинг шер» деб янги султон Султон Хусайн, ўзини мурд, Навоийни эса Пир деб аташни ёқтарган эди. Аммо табиятан камтар Алишер бу даъвога самимий эътироз билдириб ва подшога: — Худо саклағай, асло бундай эмас, аслида сиз ҳазратлари пири-муз, биз эсақ содиқ мурдларингиз, — дея ара қилди. Итифокчи Навоий «Хамса»ни бош тутатган, уни Султон Хусайнга бағишлаб, подшо хузурига элди. Бу ишдан бағоят хурсанд бўлган Султон Хусайн:

— Менинг гапим му-боллага эмас, ҳақ. Ахир, бундай иш мурднинг эмас, пири қомилнинггина қилинган келиши мумкин, — деб, Алишер Навоий шайхнинг кўп оқилона маънос сўзлари айтди. Алишер — аввалдаси, яна эътироз билдириб: — Асло, сиз пир, биз мурд! — деб тасвоҳирлади. Шунда подшо: — Навоийнинг кўпгина бир ҳақ ўқиб ўқиб негати ялай-дод бўлди. Алишерга юзланди: — Хўп, мен пир сиз мурд. Тао-

СУЛТОН ХУСАЙННИНГ БАКОВУЛИ

Мавлоно Муҳаммад Бадахший ривоят қилдики, Султон Хусайннинг Хўжа Пир исмли баковули бўларди. Уста ошпаз, лекин ўлғудек дағал ва кеккайган одам эди. Турли қаллоблик билан топган давлат кўз-кўз қилар. Қўл остидаги қўл қўзлар эди. Мир ҳазратлари билан Султон орасига инфоқ солишга иштирокчилар. Бир кун сарой дарвозасидан кириб келган Алишер тарти равонда кеккайган ўтириб олган Хўжа Пирга тўқнаш келиб қолди. Хўжа Пир тарти равонда туриб Алишерга юзланди:

— Бугун шох суҳбатига жанобингиз ҳақида кўп ноҳия кетди бўлди, — дедди, яна ўз йўлига кета берди. Бундай гелдан кўп мутасир бўлган Алишер, ҳайрат бармоғини тийлаб, кўнгли гаш тортиб Султон хузурига кирди. Бироқ Султоннинг Алишерга инсбатан муомаласида бирон даражада бўлса-да, ўзгариш сезмади. Аксинча, Султон бугун дести Алишерга қар қачонгидан ҳам илқроқ муомила қилди. Алишер Султон хузуридан чиқиб, саройдаги ўз яқинларидан шу ҳақда сурштирди. Уларнинг бари бир овоздан:

— Султон ҳазратлари бугунги суҳбатда жанобингиз ҳақида шундай хайрхолик билан сўзладикки, бундай гапни фақат ихлосманд мурднинггина ўз пири ҳақида сўзлаши мумкин, — дедилар.

Кўришганимча, у кеккайган саройнинг пасти-баланд хизматчилари орасида: кўра сизми, мен Султонга шунча яқинманки, ҳақто унинг дўсти Алишерни ҳам назар пинсид қиламан, демоқчи бўлган. Бу ҳодиса Мир ҳазратларига қаттиқ таъсир қилди. Султон атрофида яна бир галамуз бин қўйганини анилади. Орадан бир йил ўтди. Бир кун бомдод номози асносида Алишер Султон Хусайн хузурида ҳозир бўлди. Алишернинг саройига бу қадар барвақт келиш одати йўқлигини билган Хусайн Бойқаро ажабланиб: — Тинчликми! Нега юзингизда ташвиш аломатлари зоҳир? — деб сўради. Алишер жавабиде: — Кеча Дарвеш Алишохнинг* борган эдим. Эрта тонгда у ердан қайтди. Фирозобод дарвозасига етганимда қулोगимга қандайдир олағовур эшитилди. Мен: Султон ҳаз-

ратлари сафарга отланбдиларми деб ўйлабман. Бундай қараб турсам, олдинда араб ариқмоқлариде сувори бир неча барвақта комат интилар олиб келмоқда. Улар орқасидан қандайдир шохқисурон кўтарилди. Ясувлар таъқ бирин одамларини нари-бери суриб: «тарриқ» (вер у) деб бакирмоқдалар. Шу оsonда ақойиб тарти равонда бошдан охирига келган, бармоқлариде асл тошлар қаданган зууқ, қўлида аргувон дарахтидан ясалган асо тутган баковулининг Хўжа Пир жаҳоблари келмоқда экан. — Бундай асосида дебдла ва шаш-шавақтин кўриб, ақлим қол бўлди. Узимча — Султонимизнинг хизматқорларига ато бўлган бундай давлат на Кайкаўсга, на Афросиёбга, на Хирва Парвезга, на Бахром турга; ва на ўзга султон ва ҳақонларга насиб бўлмаган дестанги — таолога минг қопла шукрлар қилдим ва қувончимни изҳор қилмоққа ошидим.

Дилиде таъбири жўш урган Султон Алишер чиқиб кетгунча сир бой бермай турди. Мир хузуридан чиқиб кетиши билан хос маҳрамлари Бекқон, Жомак, Булоқ ва Абу шақмоқларини** чакиртириб, уларга шундай фармон берди: — Хозирқо баковул Хўжа Пирнинг ҳовлисида бориб, бор йўғини торқоқиб қулони кўкка соверинг, токи ундан бирон нишона қолмасин.

ШАИХ Баҳдул* ривоят қилдики, бир вақт шоир Мавлоно Наҳий Херавий Мулки нин руз (Сейстон) ахлига бағишлаб катта ҳажвия битди. Ҳажвия мулки нин музун ахлига етди. Ҳажвияда Сейстон Хиротда турар эрини бир байт ҳам унинг хузурига ўзин борган булардим. Алишербек уйга қайтган, ноибларига буориди, дарҳол Қозизода топиб, бу лутфи-иноят хабарини унга етказ-тилар. Бу қувончдан ҳабарини эшитган Қозизода «ойини қўлига» олиб, ўша табаррук олий остана сари югурди.

Қозизода Маҳдум* аъзам ҳовлисида етиб

тавозе билан табаррук остана сари йўл олди. Яқинлиқда, оёқларини ослитиб ўтирган Еш йигит олдида «асойин жовилона» таъйибтик турган Жомийга ахтиром билан салом бердилар. Бу ҳолатдан аниқ-аниқ бўлиб қолган Қозизода ўз-ўзига: — Эй парвардигор, Хиротдек шаҳар аъёнлари Маҳдумнинг арзимас бир хизматқорларигақ шу қадар ахтиром қўрасаталар, у табаррук зоғнинг ўзларига қандайдир навозиш қиларманлар? — дедди, бошқаларга қўшилиб у ҳам меҳмонхонага кирди. Маҳдум ўз одаларини бағишлаган бўлиб, қандайдир навозиш қилган олариди. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Аъёнларнинг ҳар бири ўз мавзига яраша ўринлашди. Қозизода Амр Оталлоҳ билан ёна-ён ўтириб қолди. У астагина Амрдан сўради: — Аҳли мажлис жамъу-жам бўлганда Маҳдум Хазратларини хабардор қилмадиларми, у киши қўримайдилар? Амр деди: — Йигит, чамамда хиротлик эмасиз шенлиди. Хов ўша нафшоҳда ўтирган худди Маҳдум хазратларининг қалани бўладилар. Бевозталган Қозизода деди: — Яна оғибларни чин сўзлаштирилми? 6 ҳақил қилтирилми? Шу пайт Маҳдум хазратлари суҳбатини бошлаган эдиларки, хазратлар ўзини йўқотаётган Қозизода ўриндан турасолиб, орқа-олдига қарамай қочиб қолди.

Маҳдум хазратлари бир нечаларга қочгани қўймай қайтариб мула келтиринг, дедилар. Уни тутиб келтирдилар. Жомий халқумига келган Қозизода, ўзини қаттиқ жазага топтирилиши тўмон қилди: — Келгиндин кўо одам билан тенг дейдилар. Албаройи ҳу до бо гумроҳнинг су ноҳидан ўтми! — дея фарёд қўтарди. Уни Жомий хузурига хозир қилганлариде Маҳдум хазратлари табассум билан сўзга эгиз отиб, меҳрибонлик билан дедилар: — Бўтам, шу дамга ҳеч кимсаннинг суҳбатидан бу қадар завқиб бўлмаганим. Бугун Сиз билан орамизда кетган ҳодисадан кейин, яна бир марта менинг ҳар бир босган қадимим ва феъл-таворим иродан измидан ташқари чирмапни деган қабоатга келдим**.

* Тирислик таъччи маънуиди

** Бу ўрида Жомий камтарлик, хоксорлик, киши дилига озор бермаслик ва меҳру шафқат каби фазилатлар соҳиб бўлиш — инсоний қамолатидир деган маънуиди ишора қилди.

ЗОЛИМНИНГ ҚИСМАТИ

Ил — ўн икки ой хизмат қилиб, 500 тағандан ортиқ пул ишломлайсан. Мен сента бир маслаҳат берай. Шу ишни қилсанг, қунига 500 тағна ишлаб оласан. У йигит: — Иштир ўзингизда, — дедди. Мир ҳазратлари йигитга: — Менга келтирган соғасаломларингиз сот-да, шохи түв, қу муш камар, қоракўл бурк, ханжар ва аргувоний таёқ сотиб ол. Шу шаки-шамойи билан кишини, ноор Малиска бор. Башанг кийинган гузал боғбачга қўнғин тушиши билан унинг йўқлиги тусиб, қўлидан маҳкам тутас: — Сени Хўжа Муҳаммад Ҳабоб йўқламоқда, — деб айт. Ваҳимга тушган боғбачга оёғинига йиқилди: — Эй ҳақловон йигит, мен слага нима гуноҳ қилдим? — дея элтиб-ёлборди. Тур эса ўз сўзини қатъий қилиб айтди. Нонов қолган боғбачча — Вақодир йигит, мени шарманда қилманг. Келгин, шу уст бошим сизми бўлсин, майли. Туз кўранми — йўқ! — деб кетиберди. Сен боғбачанинг уст-бошимини 500 тағандан камга сотмайсан. Шу йўсув бир кунда келган боғбачча дўк — қўнса қилсан, беш йиллик хизмат ҳақинини чиқариб ишлаб оласан, — дедилар. Йигит: — Хўп бўлади, тақсир, — деб таъзим бажо қилиб, жўнаб кетибди ва тўғри Султон Хусайн хузурига бориб, Алишер хазратлари билан орада ўтган гап-сўзларни батафсил баён қилди. Дарозаб бўлган подшо Муҳаммад Валибекни чакиртириб: — О худо бехабар дўшам! Мен сента дорулсалтанат* фуқороларининг тинч ва осонлигини сақлашни бузорган эдим, сен ноқўр эса қўйин бўрига ҳавола қилсан. Ота-боболаринг ариқоҳ ҳақин — хурмат бўлганда, сени жаҳаннам азобиға гирифтор қилардим. Хозирқо у оған қон бури-нинг қадимини салтанатидан дийф қил. Агар бир дақиқа хағла-лсанг, ўзингиз ҳам қўшиб тирки-лайин терингиз иштиларман, — деб фармон қилди. Жон халқумига келган Муҳаммад Валибек меҳрибонлик қилди. Дарҳол Муҳаммад Ҳабобни чакиртирди. У келган, оёқ-қўлини боғлаб, юз таёқ урдил ва унга: — хозирқо қоранг-ни ўтир йўқса... Муҳаммад Ҳаб. боз Хиротдан аэл этилди ва шундан бери дому дарасиза қў-қолди.

* Дорулсалтанат — пойтахт.

НАВОИЙ ХИКМАТЛАРИ

Қамол эт қасб ким, олам уйдин.
Сенга фарз ўлмағай гамак чимқок;
Жаҳондан нотамом ўтмоқ бийоник,
Эрур ҳамдонидин топмоқ чимқок.

Оламдан гамсиз ўтаг десинг, ялм-хунар ўрган,
Дунёдан қамолатга етмишай ўттиш, ҳам-
момдан тоза бўлай қичқининг худди ўзи.

Катакда қолиб бурдегон моқичи,
Не маллум чимқок сулу, ани;
Катакда семиркиб ётган қанқиб учинининг
фойда ёки зарарини қайдан билади.

Қарамлик, бор уйда маҳзан анга,
Фалокат биле фокелар фан анга.
Хасийнинг уйда ҳазина бўлса ҳам,
унинг хайти фалокат билан очилдан иборат.

Қерак бўлса, сўз ўйлаким дурри пок,
Қадардек ҳақир ўлса қойил не бок;
Сўз пок таъар каби қийматини бўлган,
сўзловчининг садаф қай хор бўлишдан нима зарар.

Мавлоно Бадахший Навоийнинг яқин ҳамсухбатлариди,
*) Дарвеш Алишох — Навоийнинг иниси,

**) Булар Хусайн Бойқаронинг хос маҳрамлари бўлиб, шох эг қаттиқ жаҳо беришни шуларга бузорарди.

Мир ҳазратлари, — Қозизода кўп фозил йигитга ўхшайди. Таас-суфий, шу пайтга қадар биз билан ошнолик тариқини тутмабди. Алишербекнинг бу сўзлари Қозизодага етди. У дарҳол отланди, Хиротга келди. Алишербек мажлисига етишди. Шунда Мир ҳазратлари: — Э Қозизода, хуш келибсан, сафо келибсан. Эшитдикки, хуш хажвиясига жабо айтибсан. Инсоф юзасидан денг-чи ким маъқул ашпор битган: Сизми ё Мавлоно Наҳий?

Қозизода деди: — Мен хўброқ битганман. Қозизоданинг бундай жа-воби Алишербекни ўй-латиб қўйди. У ўйчан: «Қозизодани олим, фозил ва доғиман таърифлагандилар. Наҳий у камталлидан йироқ бўлиб, шундай маъночоклик қилса» деган хаёлга бонди. Қозизодага юзланди: — Нима билан исботлайсан?

Қозизода жавабиде деди: — Шу билан ис-ботлайманки, Мавлоно Наҳий Сейстон ва сейстонликлар ҳақида чини битган бўлса, барчаси чин, менинг ўз юртим ва фуқоролари-ми ҳақида айтган маъноларимнинг боши сохта. Қозизоданинг бу жа-воби Алишербекка бағоят маъқул тушди, ва уни иззаат ахтиром қилиб, йигитга қиммат баҳо либос ва аргумоқ топтиқ қилди.

Итифокчи шў кун Алишербек Мавлоно

келганда, дарвоза олдида ҳеч зор қўримади. У далонга кириб, сунчага ўтирди. Ити-фокчи шу пайт Маҳдум хазратлари ҳовлидан чиқиб келдилар. Оқ-дигини қарияга кўн тушган Қозизода, бу Маҳдумнинг ў ўника-ши, 6 сунчиси ва 6 ошхона хизматчиларидан бири гўмон қилиб, ўтган ўридан қим-маламди ва нарига салом ҳам бермай, тўнглик билан: — Қария, Маҳдум хазратла-рини уйдимлар? — деб сўради. Жомий: — Шу пайтгача уйда эди-лар, — дея жаваб қилди мийиғида жимлайиб. — Эй тағвай! — деди Қозизода. — Оқдигини саво-линига ҳам одамга ўх-шаб жаваб қилиш ўри-нига бекордан-бекорга хирингайдиган бе-матонилар қандай қи-либ Маҳдум хазратла-рининг оstonаларида хизмат қиларкин-а? Зардаси қайтаган Қозизода бир оздан сўн-га дағдага билан деди: — ҳой бефаҳм, бор, Маҳдум хузурла-рини кириб, Сейстон қозисининг ўғли сизни зибрат қилгани келиб-ди, дарвоза олдида амрига қараш мушқоқ деб айтди.

Шу аснода Хиротнинг назо-назо аъёнларини Маҳдум хаз-ратларининг зибратини илқат қилиб, мўборак кўчага бурилдилар. Узоқдан Жомийга қў-злари тушиб, дарҳол пиёда бўлиб, таъзим ва

Ёмоннинг жазоси

Соҳибдара ривоят қилди-ларки, Хусайн Бойқаронинг йигитлик йилларида унга ҳам-кор бўлган барлоқ амирлардан Жаҳонгирбек Султон Хусайн ҳокимиятини қўлга кирит-ган, давлат ишларидан чет-лаштирилди. Табиатан тунд, дағал, жоҳил, шафқатсиз ва амал параст Жаҳонгирбекнинг ҳақдан эъбод золимлигига қар-ши оддий фуқаро орози бу-лишидан қўчиган Султон Ху-сайн атайин уни ўзидан узок-лаштирган эди. Ўзининг шундай ноқор аҳолига қараман Жа-ҳонгирбек ҳар бир қўлай фурс-етдан фойдаланиб давлат бу-тунигизга раҳна солишга; Мир хазратларининг маълакат ра-важи йўлида қилмиш жаҳуд-жадалларини сусайтиришга иштирокчилар. Жаҳонгирбекнинг бундай хатти-харакатларидан воқиф бўлган Амр Алишер уни бирикунда давр этиш чо-раси тоғди. Бир кун подшо хузурига ара қилдиларки,

Жаҳонгирбек барлоқ жанго-рлар сафдошларинингиздан, уни шундай аян аҳволда қолтиши шаънингизга дойик эмас, ҳеч бўлмаса, уни кичирок бир вилоятга доким тайинламоққозим. Подшо Алишербекнинг маслаҳатини маъқул тоғди ва — уни қайси вилоятга қозим қўрурсиз? — деб сўради. Али-шер подшога қуллик қилиб, дедиларки: — Билишимча, Жа-ҳонгирбек чинқикдан сарқарда ва қаттиққўла одам. Саятана тингизда Туршаз вилоятни-нинг халқи бағоят серкаш ва исъёнкор. Барлоқ бегини шу ўлкага тайинласангиз маъқул бўларди; — деди.

Подшо рози бўлди. Жаҳон-гирбек Туршазга доким тайин-ланиб кетди. Орадан сел кун-ўтмай, Жаҳонгирбекнинг зул-мидан шикоят қилиб Тур-шаз вилоят халқи номидан бутун бир ақиллар гуруҳи подшо хузурига кетди. Али-

шербек уларни султон хузу-рига киритмай, қайтариб юборди. Амр Алишернинг бу ишчи маъқуллаш аломати деб тушунган Жаҳонгирбек вақиллардан бир нечасини қатл этди. Жаҳонгирбекнинг бундай шафқатсизлигидан гезабланган туршазликлар дан бир йўла икки юз одам вақил бўлиб, Хиротга келиш-ди. Султонни Жаҳонгаро боғи-да эканлигини эшитиб, икки юз вақил боғ дарвозасига келиб, шундай доғвой кўтар-дики, бу овоз Султон қулуги-га етди. Масалани аслига ет-гач, Туршаз аҳлисининг исъён-кўтаришидан қўчиган подшоқ Жаҳонгирбекни амалдан чет-латиб, дарҳол қатл этиш ҳа-қида фармон бериб, уларга «нишон» берди. Фармони ни-шонга мувофиқ эҳсон бек феъллага яраша жезо тоғди. Фуқаро жоҳилдан қутилди.

Саядатхон Тиллаева Хивадан Қрусе-кага юзлик тилла фабрикасининг пеш-кадан мастери. Қомсомол қиз ҳозир Алишер Навоийнинг 525 йилгитига бағишлаб, буюқ адабнинг сурати би-тилган тилла тўқияти.

СУРАТДА: С. Тиллаева, Р. Отахонов ва К. Алиев фотоси.

Маҳдуми аъзам-ни ва фазилат соҳиблари-нинг улуғи маъносида Абдурахмон Жомийни замонадошлари шундай деб улуғлар эдилар.

*) Маҳдуми аъзам-ни ва фазилат соҳиблари-нинг улуғи маъносида Абдурахмон Жомийни замонадошлари шундай деб улуғлар эдилар.

Саҳифани тайёрлаган ва фор-тожик тилдан таржима қилган — филология фанла-ри кандидатиди Муҳсин ЗОКИ-РОВ.

